

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIV. Venerabilem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

absque culpa sua possidere desit, actione in rem seu vindicatione non condemnatur, sed absolui debet, *l. Sin autem. 2. §. Possidet. ff. de rei vind.* Ratio est, quia per sententiam condemnari deberet, ut restituat, non potest autem restituere, si non habet, ergo non debet tali sententiâ condemnari.

Excipe 1. Nisi dolo, vel culpa lata, quæ dolo æquiparatur, desierit possidere, iuxta *l. Quod si. 2. §. ff. eodem. l. 1. iuncta Gloss. verb. culpa. C. depositi & regul. 36. in 6.* pro possessore habetur, qui dolo desit possidere, & idèd vtili in rem actione seu vindicatione condemnari potest. *l. l. 2. §. Si is quem. ff. Denonalius actionibus.*

Potèd quòd dolo quis desierit possidere, id ab altero probari debet. *l. Quoties. 18. §. Qui dolo. ff. de probationibus,* nisi desierit possidere post litem contestatam, teste *Gloss. hic. verb. dolo.* Imò etiam si post citationè in certa causa, sicut hîc Abbas docet, & *Alexand. n. 4.*

Excipe 2. Quòd bonæ fidei possessor, si pro re vendita pretium accepit, illud domino rei, si illam recuperare non possit; restituere cogatur, quia pretium succedit loco rei, ut colligitur ex *l. Item §. Si quis. ff. de rei vind.*

2 His adde 1. Quòd qui dolo possidere cepit, v. g. fur, aut raptor, si absque dolo possidere postea desit, restituere compellendus sit. *l. Penultima. ff. de rei vindic.* Vbi dicitur, quòd prædo etiam teneatur de fortuito interitu rei, & *l. ult. ff. De conditione fortuita.* Quòd ad furem semper spectet, periculum interitus, cum semper in mora sit. Cæterum, si res eodè profus modo peritura fuisset apud Dominum, etsi ei subrepta non fuisset, quòd fur, aut prædo nò teneatur ad restitutionem, cum causa damni non fuerit, docui *l. 3. tr. 3. de just. c. 4. n. 2.*

3 Adde 2. Quòd erga quemvis detentorè rei, aut commodatarium, conductorem, aut depositarium, vindicatio seu in rem actio Domino competat. *l. Officium. 29. ff. de rei vind.* Sed potest is nominare illum cuius nomine possidet, ut in iudicium vocetur, si rem defendere velit. *l. 2. C. ubi in rem actio,* & notat *Gloss. in cit. l. officium.*

Not. II. Exceptio rei iudicatæ non competit cessante causa, ob quam sententia lata est. Exemplum habes hic, reus per sententiâ absolutus fuit, quia tunc non possidebat; idèd si postea possidere incipiat, non potest se defendere exceptione rei iudicatæ, quo minùs restituat. Item aliquis, qui promiserat sub conditione, se quidpiam daturum, aut in diem certum absolutus fuit, quia conditio non evenit, aut dies nondum advenit, non potest se defendere exceptione latæ sententiæ, postquam dies advenerit, vel conditio evenierit.

CAPITVLVM XIV.

Venerabilem.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Narbonensis à Iudicibus propter gravamen sibi illatum appellavit ad sedem Apostolicam, impetrans rescriptum super causa appellationis ad alios Iudices. Coram his obijciebatur illi, quòd tempore rescripti in excommunicatione fuerit, cuius in rescripto nulla mentio fieret. Hoc non obstante respondit Gregor. IX. Archiepiscopum ad prosequendam appellationem vigore eius rescripti admittendum esse, nam alioquin frustra excommunicatis concessum esset appellare, nisi etiam appellationem prosequi, & super ea rescriptum impetrare possent.

SUMMARIUM.

1. Concesso uno, censentur concessa ea, sine quibus illud inutile, & inefficax foret.
2. Qui potest in iudicio agere coram Papa, vel alio principe, potest etiam rescriptum impetrare.

Not. vnicum. Si quidpiam alicui concessum sit, censentur etiam ea esse concessa, sine quibus illud inutile seu inefficax foret; exemplum habes hîc, cum excommunicato concessum sit à sententia lata appellare, concessum etiam censi debet, ut appellationè prosequatur, & super causa appellationis rescriptum ad Iudices delegatos impetret, quia frustranea foret appellatio, nisi eam prosequeretur.

h h h

Ex-

Excipiendum est; Nisi quis appeller ab ipsa sententia excommunicationis, dicendo, eam esse iniuste illatam: cum enim ita appellans confiteatur se excommunicatum esse, merito repellitur à prosequenda appellatione, nisi prius absolutionem procuret, & impetret. *cap. Per tuas. 40. de sentent. excommunicationis*, ne alioquin excommunicationem contemnere videatur.

Porro ex tradita doctrina generalior regula inferri potest, quod quicumque in Iudicio agere potest coram Papa, aliove Principe, etiam rescriptum impetrare possit, quare cum Procurator generalis causam in iudicio agere queat, *c. Qui generaliter. 5. de Procurat. in 6.* Sequitur quod etiam rescriptum impetrare possit sine speciali mandato, id verò intelligi nomine suo; sed ut nomine Domini impetret, indiget mandato eius speciali, *c. Nonnulli. 28. §. Sunt & alij. Gloss. verb. sine speciali. de rescript.* & ita tradit *Abbas. ib. n. 3.*

**EODEM TITULO DE
EXCEPTIONIBVS IN VI.
CAPITVLVM I.**

Pia.

PARAPHRASIS.

Piè & rectè in S. Ecclesia statutum fait, vt excommunicationis maioris exceptio in quacunque parte litis opposita, lites dirimat, & repellat agentes, vt Ecclesiastica censura magis timeatur, communionis periculum vitetur, contumacia reprimatur, atque excommunicati, dum à communibus actibus excluduntur, rubore suffusi, ad humilitatis & reconciliationis desiderium inclinentur. Verum quod rectè prouisum fuit remedium, per hominum malitiam vertitur in nocumentum; dum enim in Ecclesiasticis causis talis exceptio frequenter per malitiam opponitur, differuntur negotia, & partes laboribus atque expensis frustra fatigantur, ideòq; æquum est, vt huic malo passim inualescēt medela adhibeatur; que madmodum Innoc. IV. in Lugdun. generali Concilio decreuit, vt si quis excommunicationem a-

licui obijciat; speciem eius, & nomen excommunicatoris exprimere debeat, eamq; rem in publicā Iudicis notitiam deferat, ita vt post eam diem, in qua excommunicationē obiecit, intra octiduum proximum eam probare teneatur apertissimis documentis, quod si non probauerit, Iudex in causa procedet, & reum in expensis, quas actor interim se fecisse probauerit, præmissa taxatione condemnabit. Sin autem reus præcedente instātia causā denuo excommunicationem obijciat, eamq; probet, actor ulterius admitti non debet, donec absolutus fuerit, quæ tamē antecesserunt acta, firma manebūt; quod si verò reus in probanda intra octiduum excommunicatione defecerit, tertio excipere volens, audiendus non est, præterquā si noua excommunicatione emerferit, vel evidens, aut expedita probatio antea obiectæ excommunicationis de nouo supervenerit. Cateum si post latam sententiā exceptio obiecta fuerit, eius executionē impedit, sed ipsa sententiā antecedenter in suo robore permanebit. Verum si actor publicè excommunicatus sit, idq; iudex sciat, tum actorē etiā, reo non excipiente, repellere debet.

S V M M A R I V M.

1. Excommunicatus repellitur à iudicio vt actor, non autem vt reus.
2. Exceptio excommunicationis Actori, sicuti testi, in quacunque litis parte vsque ad sententiam obijci potest.
3. Cum excommunicato Actore, Procuratore, Advocato, teste, si vitandi sint, in iudicio communicare illicitum est, acta tamen valent.
4. Si excommunicatio iudici obijciatur, pars excipiens, eum recusare potest, tanquam suspectum, nisi sponte in eum consentiat, aliumque iudicem petere, vel ad arbitros confugere.
5. Limitatur & explicatur.

NOta I. Excommunicatus repellitur à Iudicio si sit tanquam actor, oppugnare volens; non item, si sit, vt reus, defendere se volens. *c. 2. c. Inter. c. Exceptionem. hoc tit.*

Not